

**ULKOMINISTERIÖN ASETUS ERÄISTÄ KAKSIKÄYTTÖTUOTTEIDEN
VIENTIVALVONTAAN LIITTYVISTÄ ASIAKIRJOISTA****Pääasiallinen sisältö**

Ulkoministeriön asetuksella annetaan kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annettua lakia (500/2024) täydentäviä säännöksiä. Asetuksen tarkoitus on selkeyttää koontilupia käyttäviin viejiin kohdistuvia EU-asetuksen ja kansallisen lain tuomia velvollisuuksia. Säännökset koskevat koontilupien raportointia sekä sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman ja unionin yleislupien käyttöön liittyvien ilmoitusten ja raporttien sisältöä.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Asetusehdotus liittyy kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annettuun lakiin, joka sisältää myös tämän asetuksen antamisen kannalta välttämättömän asetuksenantovaltuuden. Uudella lailla kumottiin aiemmin voimassa ollut kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annettu laki (562/1996).

Kaksikäyttötutteen vientivalvonnasta annetun lain 9 §:n 1 momentissa säädetään, että viejän, jolle on myönnetty koontilupa, on raportoitava koontiluvan käytöstä ulkoministeriölle vuosittain. Samaisen pykälän 2 momentissa säädetään, että ulkoministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetun raportin sisällöstä, vientivalvonta-asetuksen 2 artiklan 21 alakohdassa tarkoitetun sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä, 27 artiklassa tarkoitetun rekisterin tai luettelon sisällöstä sekä liitteessä II tarkoitettujen unionin yleislupien käyttöön liittyvien ilmoitusten ja raporttien sisällöstä.

2 Asian valmistelu

Asetusehdotus on valmisteltu virkatyönä ulkoministeriössä. Asetuksen perusteluvalmistelu aloitettiin marraskuussa 2024, jota edelsi asetuksen esivalmistelu, jolla kartoitettiin asetuksen sisältöä. Ulkoministeriö on pyytänyt lausunnot kohdennetusti puolustusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriön energiaosastolta, poliisihallitukselta, Tullilta, Säteilyturvakeskukselta, Elinkeinoelämän keskusliitolta, Suomen yrittäjiltä, Teknologiateollisuudelta, Kaupan liitolta, Teknisen kaupan liitolta, Suomen pakote- ja vientivalvontayhdistykseltä, PIA ry:ltä, Keskuskauppakamarilta, Suomen yliopistojen rehtorineuvosto UNIFI ry:ltä, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry:ltä ja Tutkimuslaitosten yhteenliittymä Tulanet:lta.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Vientivalvonnalla pyritään edistämään suomalaisen teknologian vastuullista vientiä ja estää suomalaisen teknologian käyttö joukkotuhouksien kehittämiseen, epätoivottuun sotilaalliseen käyttöön, Suomen etujen

vastaiseen käyttöön tai käyttöön, joka loukkaa ihmisoikeuksia. Vientivalvonnan ansiosta suomalaiset yritykset saavat käyttöönsä muualla tuotettuja valvonnanalaisia tuotteita ja teknologiaa.

Ulkoministeriön asetuksella on tarkoitus täyttää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2021/821, jäljempänä vientivalvonta-asetus, kansallinen liikkumavara koskien unionin yleislupien ja koontilupien raportointivelvollisuuksia ja sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisältöä. Ulkoministeriön asetuksella on tarkoitus täsmentää vientivalvonta-asetuksesta viejiin kohdistuvia raportointivelvollisuuksia ja luoda suuntaviivat sille, kuinka toiminnanharjoittajat tiedottavat näistä ulkoministeriötä lupaviranomaisena. Vientivalvonta-asetuksen soveltamisen tueksi tarvitaan siten tietyiltä osin kansallista täydentävää sääntelyä.

Kumotussa laissa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta ei säädetty erikseen raportointivaatimuksista. Käytännössä raportointia pyydettiin tapauskohtaisesti koontilupia käyttäviltä viejiltä vientivalvonta-asetuksen 27 artiklan 3 kohdan nojalla. Viejiä koskevien velvoitteiden selkeyttämiseksi uuteen lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan viejien tulee raportoida koontilupien käytöstä ulkoministeriölle vuosittain. Lisäksi uuteen lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan asetuksella voidaan määritellä tarkemmin unionin yleislupien käyttöön liittyvistä raportointivaatimuksista. Täten on tarkoituksenmukaista säätää ulkoministeriön asetuksella erikseen näiden raporttien sisällöstä.

Suomessa on yli 50 kaksikäyttötuotteiden viejää ja Suomen kaksikäyttötuotteiden viennin yhteisarvo on ollut noin 1,3-1,5 miljardia euroa vuosittain. Raportointivaatimus kohdistuu kaikkiin koontilupia ja unionin yleislupia käyttäviin viejiin. Asetusehdotuksen mukaan raporttia ei kuitenkaan tarvitse toimittaa ulkoministeriölle, mikäli toiminnanharjoittajan edellisen kalenterivuoden aikana toteutuneiden vientien ja siirtojen raportoitava yhteisarvo ei ylitä 5 000 000 euroa. Rajaamalla nämä viennit pois raportoinnin piiristä vähennetään hallinnollista taakkaa erityisesti pienten ja keskisuurten toimijoiden osalta, samalla säilyttämällä riittävä tarkkuus kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta kerättävissä kokonaistilastoissa. Raja-arvon alittava raportoimaton vienti ei merkittävästi vaikuta tilastoitavan viennin kokonaisarvoon.

Myös laissa puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012) säädetään, että sen, jolle on myönnetty vienti-, siirto-, kauttakuljetus-, tai välityslupa, on toimitettava puolustusministeriölle selvitys toteutuneista vienneistä. Selvitys ensimmäisen vuosipuoliskon osalta (1.1.-30.6.) tulee toimittaa puolustusministeriöön saman vuoden syyskuun loppuun mennessä ja jälkimmäisen vuosipuoliskon osalta (1.7.-31.12.) seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä. Kaksikäyttötuotteita koskeva raportointi ja asetusehdotuksessa säädetty sisältö tukee puolustustarvikkeiden vientiä koskevien tietojen ohella yleisnäkemyistä Suomen strategisten tuotteiden vienneistä.

Lisäksi vientivalvonta-asetus velvoittaa myös koontilupia käyttävät viejät panemaan täytäntöön sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman, jonka sisältöä on täsmennetty asetusehdotuksessa. Euroopan komissio on antanut suosituksen 2019/1318 koskien sisäisistä vaatimustenmukaisuusohjelmia asetuksen (EY) N:o 428/2009 mukaisessa kaksikäyttötuotteiden kaupan valvonnassa. Suositusten avulla EU:n toimielimet voivat ilmaista näkemyksiään ja ehdottaa toimia ilman, että suosituksen kohteena oleville seuraisi siitä oikeudellisia velvoitteita. Komission suositus on otettu pohjaksi asetusehdotuksen vaatimustenmukaisuusohjelman vähimmäissisällöksi, sillä se muodostaa sopivan viitekehyksen, mitä kautta eri yritykset voivat harkita omaan toimintaansa liittyviä riskejä.

3.1 Liikkumavaran käyttö

Vientivalvonta-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on määriteltävä koontilupien käyttöön liittyvät raportointivaatimukset ja sisäisiä vaatimustenmukaisuusohjelmia koskevat vaatimukset. Näin ollen artikla jättää kansallista liikkumavaraa sen suhteen, millaisin kansallisiin käytäntöihin ja sääntelyyn koontilupien raportointivaatimuksia ja sisäisiä vaatimustenmukaisuusohjelmia koskevat sisältövaatimukset perustuvat. Tätä liikkumavaraa ehdotetaan käytettäväksi siten, että asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin koontilupien käyttäjien raportointivelvoitteista ja 3 §:ssä säädettäisiin sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä.

Vientivalvonta-asetuksen liitteen II olevassa 2 osan mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä unionin yleislupien käyttöön liittyvät raportointivaatimukset sekä lisätiedot, jotka jäsenvaltio, josta vienti tapahtuu, saattaa vaatia tämän luvan perusteella viedyistä tuotteista. Kyseinen kohta jättää kansallista liikkumavaraa sen suhteen, miten kansallisesti unionin yleislupien raportointivaatimuksista ja lisätietojen toimittamisesta koskien luvan perusteella tehtyjä vientejä säädetään. Ehdotetun asetuksen 2 §:ssä säädettäisiin unionin yleislupien raportoinnista ja 4 §:ssä unionin yleislupien käyttöä koskevista ilmoitusmenettelyistä.

4 Pääasialliset vaikutukset

Nyt ehdotetusta sääntelystä ei seuraa uusia velvoitteita, mutta sääntely selkeyttää ja yhtenäistää menettelyjä ja siten helpottaa toiminnanharjoittajien velvoitteiden noudattamista. Vaikutukset kohdistuisivat kaikkiin koontilupia ja unionin yleislupia käyttäviin kaksikäyttötuotteiden viejinä toimiviin yrityksiin. Lisäksi kaksikäyttötuotteen viejänä saattaa toimia jokin muu taho kuin yritys, esimerkiksi yliopisto, ja sääntelyn vaikutukset kohdistuisivat myös tällaisiin tahoihin. Toimijajoukon kokoa voidaan arvioida tarkastelemalla niiden toiminnanharjoittajien määrää, jotka ovat viime vuosina hakeneet kyseisiä vientilupia. Koontilupia käyttäneitä viejiä on ollut vuosien 2020–2023 aikana yhteensä 11 yritystä ja unionin yleislupia käyttäneitä viejiä on ollut yhteensä 60 yritystä.

Viejien on jo nyt pidettävä vienneistään yksityiskohtaisia rekistereitä tai luetteloita vientivalvonta-asetuksen 27 artiklan mukaisesti. Koska yksityiskohtaiset rekisterit tai luettelot vienneistä on viejillä jo olemassa, raportoinnin niistä ei arvioida aiheuttavan merkittävää lisätyötä. Lisäksi koontilupien käyttäjien tulee jo tällä hetkellä vientivalvonta-asetuksen mukaan panna täytäntöön sisäinen vaatimuksenmukaisuusohjelma, joten sääntelystä ei katsota aiheutuvan suurta hallinnollista taakkaa yrityksille. Kokonaisuudessaan raportointivaatimuksesta voidaan arvioida muodostuvan vuosittain kustannuksia suomalaisille yrityksille yhteensä noin 3000 euron verran, mikäli arvioidaan, että jokaisessa koontilupaa käyttävässä yrityksessä raportointiin kuluisi vuosittain noin yksi työpäivä yhdeltä asiantuntijalta. Koontiluvan käyttäminen on yleisesti viejän kannalta useimmiten kevyempi menettely kuin yksittäislupien käyttäminen. Ehdotetussa asetuksessa olevat velvoitteet sisältyvät koontiluvan raportointivaatimusta lukuun ottamatta vientivalvonta-asetukseen. Koontiluvan raportointivelvoitteesta on puolestaan säädetty kansallisessa laissa.

Toisaalta raportointivelvoitteista säätäminen asetuksella edistää ennakoitavuutta ja oikeusvarmuutta, kun koontilupien sekä unionin yleislupien raportoinnista sekä vaatimustenmukaisuusohjelman ja unionin yleislupien ilmoitusten sisällöstä on säädetty erikseen. Näin ollen raportoinnille on luotu selkeä sisältö, jota toiminnanharjoittajat hyödyntävät toiminnassaan. Toiminnanharjoittajien on pidettävä kirjausta koontilupien alaisesta viennistä ja asetuksen myötä luodaan suuntaviivat sille, kuinka toiminnanharjoittajat tiedottavat näistä ulkoministeriötä lupaviranomaisena. Raportoinnin kautta ulkoministeriö saa myös aiempaa kattavampaa, tarpeellista tietoa Suomen kaksikäyttötuotesektorin koosta ja vaikuttavuudesta.

Tämä antaa ulkoministeriölle paremmat edellytykset arvioida myös yksittäisiä vientilupia koskevia hakemuksia, kun yritysten vienneistä on kokonaisuudessaan kattavammat ja yhdenmukaiset tiedot. Myös Euroopan unionin komissiolle Suomesta annettavien vuosittaisten tietojen tulee olla mahdollisimman kattavia ja totuudenmukaisia. Tätä tarkempi raportointi myös edesauttaa.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Toinen toteuttamisvaihtoehto olisi se, ettei edellä mainituista koontilupien raportointivelvoitteista, sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman ja unionin yleislupien koskevien ilmoitusten ja raporttien sisällöstä säädettäisi erikseen lainkaan asetuksella. Tällöin velvoitteet johtuisivat suoraan vientivalvonta-asetuksesta eikä kansallisesti säädettäisi vientivalvonta-asetusta pidemmälle menevistä toimista. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman laatija saisi itse päättää sen yksityiskohtaisemmasta sisällöstä. Kolmas toteuttamisvaihtoehto olisi, että toiminnanharjoittajat hakisivat yksittäislupia koontilupien sijasta. Yksittäislupien osalta toiminnanharjoittajille ei muodostu raportointivelvoitetta. Koontiluvat kuitenkin mahdollistavat toiminnanharjoittajille helpotetun lupamenettelyn, joten tämä vaihtoehto ei huomattavasti keventäisi yritysten hallinnollista taakkaa.

5.1 Liikkumavaran käyttö muissa jäsenvaltioissa

5.1.2 Ruotsi

Ruotsi on tuonut EU-asetuksesta johtuvia velvollisuuksia osaksi kansallista lainsäädäntöään. Muutokset Ruotsin kansalliseen vientivalvontalakiin (Lag (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd) ja sen nojalla annettuun asetukseen (Förordning (2000:1217) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd) astuivat voimaan elokuussa 2022. Tietyiltä osin säädösvaltaa on Ruotsissa siirretty lakia alemman asteisen sääntelyn varaan. Asetuksella säädetään monilta osin esimerkiksi EU-asetuksen jättämän kansallisen liikkumavaran käytöstä. Lupaviranomaisilla on asetuksen 8 b §:n mukaan toimivalta antaa tarkempia määräyksiä niistä tiedoista, jotka lupahakemuksen tulee sisältää. Lisäksi lupaviranomainen voi antaa tietyiltä osin määräyksiä raportointivaatimuksista. Ruotsi ei ole säätänyt erikseen sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä.

5.1.2 Irlanti

Irlannissa on säädetty EU-asetusta täydentävästä sääntelystä vientivalvontalaissa (Control of Exports Act number 27 of 2023). Laissa on säädetty erikseen raportointivelvoitteesta. Lain mukaan Irlannin kauppa- ja elinkeinoministeriö voi tarvittaessa pyytää luvanhaltijaa raporttoimaan kauppa- ja elinkeinoministeriölle. Luvanhaltijan on annettava kyseiset tiedot kauppa- ja elinkeinoministeriölle sen erikseen yksilöimältä ajanjaksolta. Irlanti ei ole säätänyt tarkemmista sisältövaatimuksista vaatimustenmukaisuusohjelmalle. Laissa on säädetty erikseen rekisterien sisällöstä ja vaatimuksista pitää kirjaa vienneistä. Lain mukaan viejän, välittäjän, teknisen avun toimittajan, kauttakuljettajan, Euroopan unionin alueella tuotteen sisäisen siirtäjän on pidettävää kirjaa yksityiskohtaisesti viedystä, välitetystä, siirretystä, kauttakuljetetusta tuotteesta tai teknisestä avusta.

5.1.3 Itävalta

Itävalta on täydentänyt EU-asetusta kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevan kansallisella lailla (Außenwirtschaftsgesetz 2011, BGBl. I Nr. 26/2011) ja asetuksella (Erste Außenhandelsverordnung 2011 – 1. AußWV, BGBl. II Nr. 343/2011). Kansallisessa laissa säädetään kaksikäyttötuotteiden lupavaatimuksista. Asetuksella on taas säädetty tarkemmista säännöksistä koskien yleislupamenettelyä ja raportointivaatimuksia. Koontiluvan haltijoiden on toimitettava vuosittain raportti vuoden aikana tehdyistä toimituksista. Asetuksella on säädetty koontilupien käytön raportointivelvoitteista ja sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä. Asetuksella on myös annettu tarkempia säännöksiä unionin yleislupien raportointivelvoitteista.

5.1.4 Tanska

Tanskassa on säädetty kansallisesti vientivalvonta-asetusta täydentävästä sääntelystä kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevassa laissa (eksportkontrollöven LBK nr. 635 af 9. juni 2011) ja hallinnollisessa määräyksessä (Bekendtgørelse om kontrol med udførsel m.v. af produkter og teknologi med dobbelt anvendelse ("dual-use") og kontrol med ydelse af teknisk bistand BEK nr 712 af 5.7.2019). Hallinnollisessa määräyksessä säädetään, että viranomainen voi asettaa luvalle ehtoja, jotka voivat koskea esimerkiksi velvollisuutta ottaa käyttöön sisäinen vaatimustenmukaisuusohjelma, viejän tai välittäjän velvollisuutta pitää kirjaa luvan mukaisesta viennistä sekä viejän tai välittäjän velvollisuutta säilyttää asiakirjat. Tanskan toimivaltainen viranomainen voi myös luvan ehdoissa täsmentää, mitkä asiakirjat viejän tai välittäjän on esitettävä ja, kuinka usein nämä asiakirjat on toimitettava viranomaiselle.

5.1.5 Norja

Norjassa vientivalvonta perustuu joulukuussa 1987 annettuun kansalliseen vientivalvontalakiin ja vientivalvonta-asetukseen (Lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi m.v.), joita Norjan ulkoministeriö toimeenpanee toimivaltaisena viranomaisena. Ulkoministeriö on antanut yksityiskohtaisempia säännöksiä kesäkuussa 2013 annetulla asetuksella puolustukseen liittyvien tuotteiden, kaksikäyttötuotteiden, teknologian ja palvelujen viennistä (vientivalvontaasetus - Forskrift om eksport av forsvarsmateriell, flerbruksvarer, teknologi og tjenester). Asetuksessa kuvataan yksityiskohtaisesti puolustukseen liittyvien tuotteiden ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvontaa koskevat säännökset sekä säädetään ulkoministeriön vientivalvontaan liittyvästä oikeudellisesta toimintakehyksestä.

Kyseisen asetuksen luvussa 5 säädetään rekistereistä, raportoinnista ja seurannasta. Asetuksella säädetään siitä, millaisia tietoja rekisterit pitävät sisällään. Toiminnanharjoittajan tulee raportoida Norjan ulkoministeriölle neljännesvuosittain valvonnanalaisten tuotteiden vienneistä ja siirroista.

5.1.6 Viro

Virossa kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta on annettu kansallista sääntelyä strategisten tuotteiden lailla (Strateegilise kauba seadus). Laki on säädetty vuonna 2011 ja siihen on tehty muutoksia useaan otteeseen. Lain tarkoittamat strategiset tuotteet ovat puolustustarvikkeita, ihmisoikeusrikkomuksiin soveltuvia tuotteita sekä kaksikäyttötuotteita. Lakia sovelletaan siten kaksikäyttötuotteita laajemmin myös muihin strategisiksi määriteltyihin tuotteisiin. Laissa on säädetty erikseen sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä sekä yleislupien käyttäjien asiakirjojen säilyttämisvelvollisuudesta ja raportoinnista.

6 Laintarkastus

Asetusehdotus ehdotetaan tarkistettavaksi oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

7 Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Soveltamisala

Ehdotetun soveltamisalaa koskevan säännöksen mukaan asetuksessa säädettäisiin vientivalvonta-asetusta ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annettua lakia täydentävistä raportointivaatimuksista ja eräiden asiakirjojen sisällöstä koskien sisäistä vaatimustenmukaisuusohjelmaa, rekisterejä ja luetteloita. Vientivalvonta-asetus on suoraan sovellettavaa EU-sääntelyä, jonka soveltamisen tueksi kuitenkin tietyiltä osin tarvitaan kansallista täydentävää sääntelyä.

2 § Koontilupien ja unionin yleislupien käyttöä koskevat raportoinnit

Vientivalvonta-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on määriteltävä koontilupien käyttöön liittyvät raportointivaatimukset. Lisäksi vientivalvonta-asetuksen liitteen II olevassa 2 osan mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä unionin yleislupien käyttöön liittyvät raportointivaatimukset sekä lisätiedot, jotka jäsenvaltio, josta vienti tapahtuu, saattaa vaatia tämän luvan perusteella viedyistä tuotteista. Tätä ilmoitusvelvollisuutta on täsmennetty ehdotetun asetuksen 2 §:ssä.

Koontiluvan tai unionin yleisluvan käyttäjän on toimitettava raportti ulkoministeriölle kaikista edellisen kalenterivuoden aikana toteutuneista vienneistä ja siirroista viimeistään kunkin kalenterivuoden 1 päivänä huhtikuuta. Viejät voivat käyttää ulkoministeriön laatimaa valmista raporttipohjaa raportointia varten, joka löytyy ulkoministeriön verkkosivuilta. Vaihtoehtoisesti viejät voivat halutessaan käyttää itse määrittelemäänsä raporttipohjaa. Raportista on käytävä ilmi toiminnanharjoittajan nimi, luvan tyyppi ja numero, tuotteiden luokitusnumero, määrämaat vietyjen tuotteiden arvo euroissa, ja tieto siitä, onko viedyt tuotteet vientivalvonta-asetuksen 2 artiklan 20 kohdan mukaisia verkkovalvontatuotteita. Tiedot on toimitettava ulkoministeriölle vienti- tai siirtotapahtumakohtaisesti, lukuun ottamatta vientivalvonta-asetuksen liitteen I mukaisten teknologian tai ohjelmistojen vientejä tai siirtoja. Näistä vienneistä tai siirroista on ilmoitettava ehdotetun asetuksen pykälän 2 momentissa tarkoitettut tiedot ja vientien tai siirtojen aloitus- ja lopetuspäivämäärä. Raportti tulee toimittaa ulkoministeriölle, mikäli toiminnanharjoittajan edellisen kalenterivuoden aikana toteutuneiden vientien ja siirtojen raportoitava yhteisarvo on yli 5 000 000 euroa.

Merkittävin osa valvottujen kaksikäyttötuotteiden viennistä tapahtuu koontilupien avulla. Niiden tarkoitus on mahdollistaa vientiä vähäriskisissä tapauksissa nimetyille vastaanottajille. Koontiluvilla tapahtuvan viennin seuraaminen mahdollistaa viranomaiselle yleiskuvan luomisen Suomen kaksikäyttötuotteiden viennistä. Raportointivelvoite tukee koontiluvan käyttöä ja myös mahdollistaa kyseisen lupatyyppin hyödyntämisen, mikä on viejälle kevyempi menettely kuin yksittäislupien hakeminen.

Euroopan komissio on antanut suosituksen 2024/214 vientivalvonta-asetuksen mukaisesta tietojen keräämisestä ja käsittelystä koskevista menetelmistä EU:n vuosikertomuksen laatimista varten. Ehdotetun asetuksen 2 §:ssä täsmennetyt koontilupia ja unionin yleislupien käyttöä koskevat raportoitavat tiedot antavat ulkoministeriölle tarvittavat tiedot tätä vuosittaista EU-raporttia varten.

3 § Sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisältö

Sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman tarkoituksena on tukea vientivalvontaa koskevien säännösten ja tavoitteiden noudattamista, ja mahdollistaa vientiä yksinkertaistavien koontilupien käytön. Vientivalvonta-asetuksen 2 artiklan 21 kohdan määritelmän mukaan sisäisellä vaatimustenmukaisuusohjelmalla

tarkoitetaan jatkuvia vaikuttavia, asianmukaisia ja oikeasuhteisia toimintatapoja ja menettelyjä, joita viejät ovat ottaneet käyttöön helpottaakseen asetuksen säännösten ja tavoitteiden sekä asetuksen nojalla täytäntöönpanijain lupien ehtojen noudattamista ja joihin kuuluvat muun muassa huolellisuusperiaatteen mukaiset toimenpiteet, joilla arvioidaan riskejä, jotka liittyvät tuotteiden vientiin loppukäyttäjille ja tuotteiden loppukäyttöön.

Vientivalvonta-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan koontilupia käyttävien viejien on pantava täytäntöön sisäinen vaatimustenmukaisuusohjelma. Vaatimus kohdistuu pelkästään koontilupien käyttäjiin, mutta ei poissulje sitä, etteikö sitä voisi myös muut viejät käyttää. Lisäksi vientivalvonta-asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on määriteltävä sisäisiä vaatimustenmukaisuusohjelmia koskevat vaatimukset. Ehdotetussa asetuksen 3 §:ssä on täsmennetty sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman vähimmäissisältö.

Euroopan komissio on antanut suosituksen 2019/1318 koskien sisäisistä vaatimustenmukaisuusohjelmia asetuksen (EY) N:o 428/2009 mukaisessa kaksikäyttötuotteiden kaupan valvonnassa. Asetusehdotukseen sisällytetyt vaatimukset sisäisen vaatimustenmukaisuusohjelman sisällöstä on otettu kyseisestä suosituksesta.

4 § Unionin yleislupien käyttöä koskeva ilmoitusmenettely

Vientivalvonta-asetuksen liite II sisältää unionin yleislupien käyttöön liittyvien ilmoitusten sisällöstä. Tätä ilmoitusvelvollisuutta on täsmennetty ehdotetun asetuksen 4 §:ssä. Pykälän mukaan unionin yleislupia käyttävien viejien on toimitettava vientivalvonta-asetuksen liitteessä II olevien ilmoitusten yhteydessä ulkoministeriölle ministeriön määräämällä tavalla kustakin yleisluvan ensimmäisestä käytöstä yleisluvan numero, sekä sen henkilön tai yrityksen nimi ja osoite, mikä hyödyntää kyseistä yleislupaa, sekä yhteyshenkilö. Pykälällä on siten täsmennetty tiedot, jotka viejän on unionin yleislupien ilmoituksen yhteydessä annettava.

Mikäli unionin yleisluvan käyttäjäksi on rekisteröidyttävä ennen ensimmäistä käyttöä, tätä rekisteröitymisilmoitusta koskevat samat vaatimukset kuin ehdotetun pykälän 1 momentissa. Rekisteröintivaatimus koskee unionin yleislupia Nro EU007 ja EU008, jotka löytyvät vientivalvonta-asetuksen liitteestä II.

8 Voimaantulo

Esitys

Esitetään, että ulkoministeriön asetus XX ehdotetaan tulemaan voimaan X.X.2025.